

ЛІТОПИС: ДАТИ, ПОДІЇ, ОСОБИСТОСТІ

«ІСТОРІЯ ОДНОГО ТРИКУТНИЧКА»

Під такою назвою у читальній залі кафедри етики, естетики та історії культури 6 травня 2016 р. відкрилася виставка за результатами однойменного міського краєзнавчого конкурсу студентських робіт.

Знання минулого розпочинається з вивчення документів. На тлі сьогоднішніх переоцінок подій 1941–1945 рр. дуже важливим видається знайомство не лише з офіційними документами, але й з листами, щоденниками, записами приватних осіб, які були учасниками Другої світової війни. Хоча листи з фронту (так звані «трикутнички») проглядалися цензурою, тим не менше їх автори щиро висловлювали свої думки і почуття. Саме тому ці свідчення епохи для нас безцінні, як і будь-які документи минулого, що вже стало історією.

Виходячи з цього, рік тому було запропоновано усім харківським студентам пошукати у родинних архівах листи з фронту і написати до них коментар. Лист треба було сфотографувати або відсканувати з обох сторін, роздрукувати форматом А4 і помістити у рамку.

Відгукнулися на цю пропозицію переважно студенти і деякі випускники НТУ «ХПІ», але були представлені проекти і від ХДАК, ХНПУ ім. Г. Сковороди та ХНУ ім. В.Н. Каразіна. На виставці представлено понад 30 листів з коментарями нащадків.

Звичайні слова, звичайні вітання, прохання, побутові поради, але скільки в них тепла і любові! Є листи у віршах, є листи-прощання. Декому з тих, хто у рідкісну хвилину відпочинку, склавши трикутничок із щойно написаного листа, старанно виводив адресу рідної домівки, пощастило повернутися додому, але більшість авторів листів, представлених на нашій виставці, так ніколи й не побачили тих, до кого зверталися у своїх посланнях. У деяких родинах не збереглося ані фотокартки, ані якоїсь речі людини, яка загинула на фронті. Лише один лист – як зв'язковий між Минувим і Сучасністю, між предками і нащадками.

Ці листи зворушливі – своїми зворотами і виразами, яких сьогодні вже не почувеш, і навіть численними граматичними і синтаксичними помилками, милим серцю слобожан «суржигом». Вони писалися не для чужих очей, і, можливо, ідея виставки фронтових листів комусь може здатися сумнівною з етичної точки зору, а самі автори «трикутничків», якби потрапили до виставкової зали, були б у край здивовані і зніяковіли б, побачивши свої зовсім не літературні тексти у лакованих рамках, під склом, наче мистецькі твори. Однак Час – великий Коректор: він змінює погляд нащадків на буденне і приватне людей, які відійшли у Вічність.

Для нас сьогодні дорогоцінна будь-яка подробиця з життя найпересічнішого давньогрецького чи давньоримського городянина або русича, і знахідка археологами якого-небудь артефакту, на якому накреслені адресовані комусь два-три слова, одразу стає сенсацією у науковому світі. Події 1941–1945 років, хоча ще живі деякі їх учасники, насправді така само Історія, як і історія Давньої Греції, і тому «священне право на приватну власність» у даному випадку вже не діє: оприлюдненим може бути будь-який приватний документ, оскільки ми усі є нащадками людей минулих поколінь і усі зацікавлені у тому, щоб знати Правду про війну у якомога ширшому обсязі. **Мета виставки – щоб кожен її відвідувач відчув себе адресатом послань з Минувого, яке не минає.**

Виставка стала можливою завдяки підтримці профкому студентів НТУ «ХПІ» та особисто його голови С.М. Мастерного, декана факультету соціально-гуманітарних технологій А.В. Кіпенського, Академії військово-історичних наук і козацтва, історичного факультету ХНПУ ім. Г. Сковороди, Центру краєзнавства ім. акад. П.Т. Тронька при ХНУ ім. В.Н. Каразіна, Асоціації випускників, викладачів і друзів ХНУ ім. В.Н. Каразіна, київського видавництва «Дуліби» та його директора М. Гримич.

На відкритті виступив із фронтовими спогадами ветеран війни, професор НТУ «ХПІ» В.Т. Долбня. А.В. Кіпенський, який був учасником виставки, відзначив важливість саме таких «домашніх» досліджень нашої історії. Кожен із студентів, які брали участь у конкурсі, розповів про документи, знайдені у родинному архіві та про долі авторів листів.

Переможцями конкурсу стали Капустянова Ганна (ЕК-54), Кузьоменська Тетяна (МШ-346), Маркелов Ігор (ФТ-54), Лебединська Вікторія (ЕМ-15), Романько Володимир (МТ-64), Назаренко Карина (ФТ-14), Маліновська Тетяна (ЕМ-25), Мірошніченко Ганна, студентка 3 курсу факультету культурології ХДАК. Лауреатами конкурсу стали Капустянова Ганна (ЕК-54), Козлова Юлія (ЕК-55а), Діденко Катерина (КІТ-246), Груздов Марк (КІТ-24а), Баштавенко Дмитро (Е-45), Петровський В'ячеслав (ФТ-54). За результатами виставки планується видання збірки.

М.М Красиков

*директор Етнографічного музею
«Слобожанські скарби» ім. Г. Хоткевича*